

REINIG JE MONDHARMONICA IN VIJF STAPPEN

Je kent het wel, na jaren lekker en pretentieloos muziek te hebben gemaakt, merkt een van je bandmaten op dat jullie in een sleur zijn geraakt. De traditionele gitaar-bas-drums-zang opzet wordt een beetje saai. Of er niet een instrument bij kan om wat kleur aan te brengen in jullie zo langzamerhand wat grijs geworden muziklandschap. Gelukkig heb jij tijdens de grote zolderschoonmaak net een setje antieke harmonica's gevonden. Het probleem is alleen dat, wanneer je er op blaast, er meer stof dan geluid uit komt. Helaas heb je geen idee hoe je een harmonica openmaakt, laat staan schoonmaakt. Gelukkig hebben wij professional Martijn Luttmer voor je gestrikt die je dit haarfijn uitlegt.

'Een harmonica is een blaasinstrument en brengt dus, jawel, geluid voort als je er op blaast. De verschillende gaten waar je lucht doorheen stuwft geven elk een andere toonhoogte. Toch kan het voorkomen dat een of meerdere gaten geen geluid geven. Dit komt waarschijnlijk doordat er iets in vast zit waardoor de rietjes in de harmonica niet trillen en dus eerder een oorverdovende stilte laten horen dan dat mooie geluid waar je op zit te wachten. Gelukkig is dat vrij gemakkelijk te voorkomen en te verhelpen.'

'Allereerst wil ik het even over de oorzaak hebben. De rietjes in iedere mondharmonica zijn vrij delicaat. Het zijn dunne metalen plaatjes die door middel van een luchtstroom en trilling een toon voortbrengen. Nu kan het zijn dat je net iets gegeten hebt, je mond nog niet helemaal leeg hebt en per ongeluk een stukje ontsnapte boterham je harmonica in blaast. Dat klemt zich vervolgens tussen een rietje vast en maakt daardoor trilling onmogelijk. Gevolg: een of meerdere rietjes in je instrument werken niet meer naar behoren en jij staat er tijdens een geplande solo mooi gekleurd op. Dit is gemakkelijk te voorkomen door, voor je je harmonica gebruikt, er voor te zorgen dat je je mond echt goed leeg hebt. Wil je het absoluut zeker weten, spoel dan vlak voor een optreden of repetitie even je mond met een paar slokken water. Op den duur zal je instrument toch ietwat vals worden, daar is niks aan te doen, maar door er goed voor te zorgen dat je geen troep in je harmonica blaast, gaat ie wel langer mee.'

'Ondanks het feit dat je dus vrij gemakkelijk kunt voorkomen dat je zelf iets in je instrument blaast wat daar niet thuis hoort, is het toch belangrijk om je harmonica af en toe een kleine onderhoudsbeurt te geven. Dit is niet moeilijk en zo gepeipt.' 🍷

Stap 1: 'Laat een afwasteiltje (of gootsteen) vollopen met warm water en doe er wat gewoon schoonmaakmiddel bij. Zorg er ondertussen ook voor dat je een setje met kleine schroevendraaiers bij de hand hebt. Deze heb je nodig om je instrument open te maken.'

Stap 2: 'Maak je harmonica open door de kleine schroefjes op de hoeken (bij chromatische harmonica's ook op de mondschuif) los te draaien. Wees voorzichtig zodat je de schroef niet kapot draait, anders krijg je je harmonica niet meer dicht. Zorg er ook voor dat je de schroefjes goed en in het zicht bewaart. Ze zijn heel klein en je bent ze zo kwijt.'

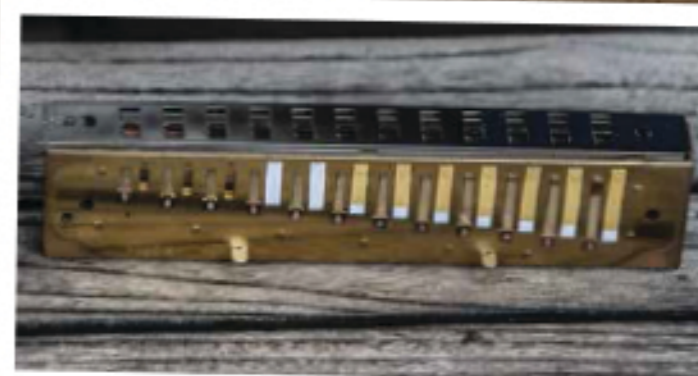
Stap 4: 'Leg de dekplaten (en eventuele mondschuiven) in het sopje en maak ze met een spons goed schoon (even behandelen met koperpoets kan ook, mocht je goed voor de dag willen komen. Daarna nog wel even in het sop). Het binnenwerk, zeker als het van hout is, moet je niet in het water gooien. Het hout kan namelijk gaan werken en dat kont je instrument niet ten goede.'

CHROMATISCH?

'Mondharmonica's zijn grofweg in twee verschillende categorieën in te delen: diatonische en chromatische harmonica's. Diatonische harmonica's worden vaak voor folk- en bluesmuziek gebruikt, staan in één toonsoort en bestaan uit twee metalen dekplaatjes, twee rietplaten (een onder, een boven) en een plastic of houten binnenwerk. Een chromatische mondharmonica kom je vaker in de jazzmuziek tegen en heeft aan de voorkant een schuif waardoor je makkelijker alle twaalf tonen van een octaaf (chromatische toonladder) kunt spelen en dus meer muzikale mogelijkheden hebt. Zelf speel ik op chromatische harmonica's. Bij het schoonmaken van een diatonisch instrument heb je met minder onderdelen te maken en is het schoonmaken dus zelf minder werk.'

MARTIJN LUTTMER (43) raakte op zijn vierde bezeten van de mondharmonica. Luttmer was te gast op verschillende muziekfestivals in de VS, en Australië en mocht recent als special guest aantreden bij het Jazz Orchestra Of The Concertgebouw. Eind 2010 bracht hij zijn eerste album *La Libolula* uit. Een van de nummers werd door platenmaatschappij Putumayo geselecteerd voor het verzamelalbum *Vintage France* en haalde de derde plaats in de wereldmuziek album Billboard Top 100 in de VS. Momenteel is Martijn bezig met zijn tweede album, dat in oktober zal verschijnen. www.martijnluttmer.nl

Stap 3: 'Haal de dekplaat (de metalen plaatjes die vastzitten op de beide buitenkanten) van je harmonica en leg ze apart. Je kunt nu goed zien hoe je instrument er van binnen uitziet. Controleer of er geen afval tussen de rietjes op de rietplaat zit en haal eventuele stukjes stof of voedsel voorzichtig weg zonder de metalen rietjes te buigen. Haal de rietplaten ook van het binnenwerk, controleer of er geen afval tussen de rietjes zit en haal eventuele stukjes stof of voedsel voorzichtig weg zonder de metalen rietjes te buigen. Dep de rietplaten even af met een theedoek. Leg, wanneer je klaar bent, de rietplaten apart, maar wees voorzichtig. Als je de rietplaten namelijk verkeerd monteert, speelt je harmonica opeens anders of helemaal niet meer.'

Stap 5: 'Haal de natte onderdelen uit het water en maak ze goed droog. Wanneer alles droog is, kun je je harmonica weer in elkaar zetten. Zorg dat je alle onderdelen op precies dezelfde plaats monteert. Probeer, wanneer je klaar bent, je mondharmonica even uit en je bent er weer helemaal klaar voor.'